

Република Србија
Врховни касациони суд
Рж г 955/2015
22.10.2015. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божицара Вујичића, чланова већа, у правној ствари предлагача Н.Д. из М., чији су пуномоћници Б. и Н.М., адвокати из Л., ради заштите права на суђење у разумном року, одлучујући о жалби предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Лесковцу Р4 И 214/15 од 11.06.2015. године, у седници одржаној 22.10.2015. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ решење Вишег суда у Лесковцу Р4 И 214/15 од 11.06.2015. године у делу става трећег изреке којим је одлучено о захтеву предлагача за накнаду нематеријалне штете и у овом делу предмет се враћа првостепеном суду на поновно суђење.

У осталом делу жалба предлагача се **ОДБИЈА** и првостепено решење **ПОТВРЂУЈЕ**.

Образложење

Решењем Вишег суда у Лесковцу Р4 И 214/15 од 11.06.2015. године, ставом првим изреке утврђено је да је предлагачу повређено право на суђење у разумном року у поступку пред Основним судом у Лесковцу у предмету И 2369/11 (ранији број И 8978/10). Ставом другим изреке наложено је Основном суду у Лесковцу да поступак извршења у предмету И 2369/11 (ранији број И 8978/10) оконча у што краћем року. Ставом трећим изреке одбачен је захтев предлагача за накнаду новчаног потраживања на име неисплаћене зараде, за период од 01.10.2008. године до 05.02.2009. године и то: за октобар 13.500,00 динара, новембар 13.500,00 динара и децембар 13.500,00 динара, за 2009. годину за јануар 13.500,00 динара и за пет радних дана фебруара 675,00 динара, све са законском затезном каматом, обрачунатом од сваког првог у месецу за претходни месец, па до коначне исплате, затим на име трошкова поступка 27.000,00 динара са законском затезном каматом од 03.05.2010. године и трошкова извршног поступка од 7.010,00 динара из буџетских средстава Републике Србије, као и на име накнаде нематеријалне штете због повреде части и угледа 400.000,00 динара. Ставом четвртим изреке предлагачу су досуђени трошкови поступка од 6.000,00 динара.

Против наведеног решења Вишег суда у Лесковцу Р4 И 214/15 од 11.06.2015. године, предлагач је изјавила жалбу из свих законом предвиђених разлога, оспоравајући га у ставу трећем изреке.

Одлучујући о жалби на основу члана 86 став 3. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ број 116/08 и 101/2013), применом члана 402. у вези са чланом 386. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 и 55/14) и чланом 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку, на чију примену упућује члан 8в Закона о уређењу судова, Врховни касациони суд је нашао да је жалба предлагача делимично основана и делимично неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 1, 2, 3, 5, 7. и 9. Закона о парничном поступку, на које се у поступку по жалби пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, предлагач Н.Д. је у својству извршног повериоца поднела предлог за извршење Основном суду у Лесковцу 13.07.2010. године против извршног дужника ХИ Н. из Л., ради принудне наплате новчаног потраживања из радног односа – неисплаћених зарада за период од 01.10.2008. године до 05.02.2009. године и то: за октобар 13.500,00 динара, новембар 13.500,00 динара и децембар 13.500,00 динара, за 2009. годину - за јануар 13.500,00 динара и за пет радних дана фебруара 675,00 динара, све са законском затезном каматом, обрачунатом од сваког првог у месецу за претходни месец, па до коначне исплате, на основу извршне исправе: пресуде Основног суда у Лесковцу П1 663/10 од 09.04.2010. године, пленидбом покретних ствари извршног дужника. Решењем Основног суда у Лесковцу И 8978/10 од 16.09.2010. године одређено је предложено извршење. Дана 16.11.2010. године прекинут је поступак извршења до окончања поступка реструктурирања извршног дужника. Решењем суда И 2369/11 од 09.08.2011. године настављен је поступак извршења. Суд је 09.09.2011. године доставио решење о извршењу НБС – Одељење за принудну наплату у Крагујевцу. Предлог извршног дужника за застој поступка, суд је одбио решењем од 20.11.2011. године. Дана 23.01.2012. године из НБС – Одељење за принудну наплату у Крагујевцу суду је враћено решење И 2369/11, јер не садржи све податке потребне за спровођење извршења и после овога суд није предузео ниједну радњу у поступку.

Код овако утврђеног чињеничног стања, побијаном одлуком је утврђено да је предлагачу повређено право на суђење у разумном року у предмету Основног суда у Лесковцу И 2369/11 и наложено је окончање поступка у најкраћем року, а одбачен је захтев за накнаду материјалне и нематеријалне штете.

У конкретном случају предлагач је тражила новчану накнаду и то: накнаду нематеријалне штете од 400.000,00 динара и накнаду материјалне штете у висини износа досуђене зараде по извршној исправу – пресуди Основног суда у Лесковцу П1 663/10 од 09.04.2010. године.

Према члану 32. став 1. Устава Републике Србије свако има право да му независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка као и о оптужбама против њега. Према члану 8в Закона о уређењу судова, на поступак за заштиту права на суђење у разумном року сходно се примењују одредбе које регулишу ванпарнични поступак. Закон о ванпарничном поступку у члану 30. став 2. упућује на сходну

примену Закона о парничном поступку, који чланом 10. прописује да странка има право да суд одлучи о њеним захтевима и предлозима у разумном року, да поступак спроведе без одуговлачења, а у складу са претходно одређеним временским оквиром за предузимање парничних радњи и са што мање трошкова.

Разумна дужина трајања судског поступка представља оптимално потребно време да се одлучи о праву странке које је спорно, да би се неизвесност отклонила, а странка добила сазнање да ли јој спорно право припада или не, чиме се обезбеђује и правна сигурност странака. Међутим, оптимално потребно време за окончање поступка је релативна категорија, које се процењује у сваком конкретном случају на основу околности које се тичу сложености чињеничних и правних питања у судском поступку, понашања подносиоца захтева за заштиту права на суђење у разумном року, поступања суда, природе захтева односно значаја предмета спора за подносиоца захтева.

Виши суд у Лесковцу је анализом дужине трајања поступка, предузетих процесних радњи од стране суда, као и понашања извршног повериоца, овде предлагача, оценио да је у конкретном случају повређено право предлагача на суђење у разумном року.

Међутим, предлагачу није досуђена тражена накнада материјалне и нематеријалне штете за утврђену повреду права, већ је тај део захтева одбачен уз закључак суда да одредбама члана 8а, 8б и 8в Закона о уређењу судова није прописано да се у поступку заштите права на суђење у разумном року могу досудити видови штете које предлагач тражи.

Врховни касациони суд налази да се основано жалбом предлагача оспорава решење Вишег суда у Лесковцу у делу којим је одлучено о захтеву за накнаду нематеријалне штете.

Одредбом члана 8б став 1. Закона о уређењу судова, прописано је да суд може одредити примерену накнаду за повреду права на суђење у разумном року и одредити рок у коме ће нижи суд окончати поступак у коме је учињена повреда права, ако утврди да је захтев подносиоца основан. Из садржине наведене одредбе произлази да је примарни циљ овог поступка убрзање окончања поступка у коме је утврђено да је дошло до прекорачења разумног рока. Међутим, могуће је и досуђивање примерене накнаде која уз изрицање мере за убрзање поступка, представља сатисфакцију за утврђену повреду права, а подносиоцу захтева се може ускратити исплата накнаде ако је његово понашање у целости или претежном делу проузроковало трајање поступка преко границе разумног рока. Висина примерене накнаде одређује се у зависности од околности сваког конкретног случаја, при чему се посебно цени значај предмета спора за подносиоца захтева и његово понашање у поступку у коме му је повређено ово право. Имајући ово у виду, као и да је у конкретном случају утврђено да је повређено право предлагача на суђење у разумном року у поступку принудне наплате неисплаћене зараде, при чему и по оцени Вишег суда у Лесковцу предлагач није допринела дугом трајању поступка извршења, Врховни касациони суд налази да околност да је предлагач захтев за исплату примерене накнаде формулисала као захтев за накнаду нематеријалне штете због повреде части и угледа, не значи да је недозвољен такав захтев па није могао бити одбачен, већ је

требало мериторно одлучити и о том делу захтева. Због тога је побијано решење у том делу укинато и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење, који ће у поновном поступку мериторно одлучити о том захтеву применом наведених критеријума.

Неосновано се жалбом указује на одлучивање суда у погледу захтева за накнаду материјалне штете у висини износа досуђене зараде по извршној исправи – пресуди Основног суда у Лесковцу П1 663/10 од 09.04.2010. године, зато што у смислу члана 8а и 8б Закона о уређењу судова, не постоји могућност поступања суда по таквом захтеву, односно правна последица коју суд изриче у случају основаности захтева за заштиту права на суђење у разумном року је само одређивање примерене накнаде и рока за окончање поступка (члан 8б став 1). Стога је одбијена као неоснована жалба предлагача у делу којим је одлучено захтеву за накнаду материјалне штете, па је у овом делу побијано решење потврђено.

На основу изнетог, применом члана 401. тачка 2. и 3. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом и другом изреке.

**Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.**